

Аліса в Країні Чудес (Аліса в Країні Див) (стислий переказ)

Льюїс Керрол

Стислий переказ скорочено, автор: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ. УНИЗ І ВГЛИБ КРОЛЯЧОЮ НОРОЮ

Аліса з сестрою сиділа на березі без діла. Її сестра читала книжку, а Аліса раптом побачила Білого Кролика. Він пробубонів собі під ніс, що запізнюється. Потім добув із нагрудної кишенки годинника й, зиркнувши на нього, поспішив далі. Алісі ніколи не траплявся Кролик із нагрудною кишенкою і годинником, тому вона побігла за ним.

Кролик гулькнув у велику кролячу нору під живоплотом, і Аліса пірнула слідом. Летючи вниз, дівчинка роздивлялася глибочений колодязь. У його стінах була сила-силенна маленьких мисників та книжкових полиць; подекуди на кілочках висіли мапи й картини. Політ тривав так довго, що Аліса вголос міркувала, скільки миль пролетіла, на якій вона широті й довготі.

Нарешті вона опинилася на купі хмизу й сухого листя. Попереду виднівся довгий коридор, а в ньому постать Білого Кролика. Аліса побігла за Кроликом, та скоро той зник, а вона опинилася в довгому низькому коридорі, освітленому рядочком підвішених до стелі ламп. Довкола було багато дверей, але всі позамикані.

Дівчинка наштотхнулася на маленький триногий скляний столик, на якому лежав крихітний золотий ключик. Він не підходив до жодних дверей. Аліса знайшла маленьку завісочку, а за нею — маленькі дверцята, до яких ключик підійшов. Прохід був мало як не мишача нора, але там дівчинка угледіла красивий сад.

Аліса вернулася до столика, тепер там стояла пляшечка з написом "Випий мене". Дівчинка хильцем спорожнила пляшечку і сильно зменшилася. Вона могла пройти у маленькі дверцята, та тепер досягала золотого ключика, що лежав високо вгорі на столику. На щастя, під столом було малесеньке тістечко з написом зі смородинок: "З'їж мене". Вона з'їла все тістечко.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ. ОЗЕРО СЛІЗ

Аліса почала так розтягуватися, що навіть не бачила своїх ніг. Вона стукнулася головою об стелю. Дівчинка мерщій схопила золотого ключика й гайнула до садових дверцят. Аліса знову не могла зайти сад, тому розплакалася. Та тут з'явився Білий Кролик, який знову поспішав. Аліса звернулася до нього по допомогу, та Кролик перелякався і дременув у темряву.

Аліса розмовляла сама з собою, коли помітила одну з Кроликових білих рукавичок, які він загубив, тікаючи. Дівчинка знову зменшилася, та причиною, як незабаром з'ясувалося, було віяло в її руці, яке теж загубив Кролик. Тепер дівчинка знову була

маленькою, двері в сад — зачинені, а ключик лежав на столі.

Дівчинка зустріла Мишу і розповіла їй про свою кицьку Діну. Миша ненавиділа котів, тож Аліса розповіла про сусідського тер'єра. Разом з Мишею дівчинка пливла озером, яке утворилося, коли вона плакала.

В озерце набилося чимало птахів та звірів: Качур, Додо, Папужка Лорі, Орлятко і ще якісь химерні істоти. І вся ця компанія на чолі з Алісою потягла на берег.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ. ГАСАЙ-КОЛО ТА ДОВГИЙ ХВІСТ

Товариство, що зібралося на березі, було мокрим і почувалося вкрай незатишно. Усі почали вирішувати, як висушитися. Аліса розмовляла з кожним запанібрата, наче знала їх усе життя. Нарешті Миша (здається, найавторитетніша тут особа) гукнула уважно її послухати. Вона почала розповідати "суху" історію про Вільгельма Завойовника. Усі все ще були мокрими. Додо сказав, що кращий спосіб обсохнути — Гасай-Коло.

Він накреслив маршрут Гасай-Кола, а тоді уздовж нього розставив учасників. Усі пускалися бігти самі й спинялися коли заманеться. Десять півгодини всі вже були сухісінькі. Додо оголосив усіх переможцями, а призи доручив роздати Алісі. Вона не знала, що робити. У розпачі сягнула рукою до кишені і вийняла звідти пакетик цукатів (на щастя, він не розмок у солоній воді). Кожен дістав по цукатику. Алісі у ролі призу дістався її ж власний наперсток, який звірі від неї взяли і їй подарували.

Згодом усі посідали кружкома і попрохали Мишу розповісти щось. Аліса просила розповісти, чому миша ненавидить собак і котів. "Моя історія, хват звісний, довга і сумна" — говорила миша. Але Аліса не розчула "хват звісний", їй причулося "хвіст мій". Аліса думала, чому мишачий хвіст сумний. Миша помітила, що Аліса не слухає, тому образилася і пішла геть.

Коли Аліса розповіла тваринам про свою кішку, усі пташки налякалися і почали розходитися. Дівчинка лишилася сама і знову заплакала.

Стислий переказ скорочено, автор: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ. КРОЛИК КРУТИТЬ КРУТИХВОСТОМ

То був Білий Кролик. Він тихо дріботів назад, тривожно роззираючись і шукаючи віяло і рукавички. Аліса теж кинулася їх шукати. Невдовзі Кролик примітив Алісу, що нишпорить туди-сюди, і визвірився на неї, назвавши Мері Ен. Кролик наказав бігти додому та принести пару рукавичок і віяло. Аліса подумала, що він переплутав її зі своєю служницею. Аліса гайнула, куди вказував Кролик. Попереду виринув чепурний будиночок, на дверях якого була табличка з написом: "Б. Кролик. Шляхтич".

Аліса ввійшла без стуку і поспішила нагору. В охайному покоїку на столі біля вікна були віяло й дві чи три пари білих рукавичок. Дівчинка взяла все, що мала взяти, і вже збиралася бігти назад, як раптом побачила біля дзеркала невеличку плящину. З цікавості Аліса приклала її до губ.

Дівчинка знову збільшилася і щоб вміститися у будинку, виставила руку в вікно, а

ногу — в комин. Знадвору озвався Кролик, який кликав Мері Ен. Згодом він покликав інших: Пете, Куцохвостого. Кролик кричав, що треба спалити будинок, а потім дівчинці почали кидати в рот тістечка, від них вона зменшилася. Аліса вийшла надвір, де побачила ціле збіговисько дрібних тваринок та птахів. Посередині лежав горопах Ящур Крутихвіст. Пара морських свинок підтримувала його попід пахви і напувала чимось із пляшечки. Тваринки ринули до неї, але вона пустилася тікати і невдовзі щасливо дісталася до густого лісу.

У лісі Аліса вирішила знайти дорогу до чарівного саду. Раптом над її головою голосно дзявкнуло щеня. Аліса підняла якусь ломачку і простягла щеняті, щоб втекти неушкодженою. Щеня гралося ломачкою, а награвшись, сіло відпочити. Кращої нагоди для втечі годі було й уявити. Аліса миттю пустилася навтікача і гнала, аж доки почала задихатися з утоми. Коли зупинилася, помітила великий гриб. Зверху сиділа велетенська блакитна Гусінь, яка курила довгу кальянову люльку, не звертаючи жодної уваги на те, що діється довкола.

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ. ЩО ПОРАДИЛА ГУСІНЬ

Аліса розмовляла з Гусінню і довідалася, що один край гриба може зробити її вищою, а інший — нижчою. Дівчинка відломила по шматочку з кожного краю. Коли вона почала пробувати їх, то дивно змінювалася: зникли плечі, шия зробилася неймовірної довжини і гнулася на всі боки. Приймаючи Алісу за гадюку, велика Горлиця почала бити її крильми. Алісіна шия раз у раз заплутувалась у гіллі.

Дівчинка відкушувала то від того, то від того шматка, поки не стала такою, як була раніше. Тепер їй хотілося пробратися у чарівний сад.

Вона вийшла на узлісся, де стояв крихітний будиночок. Аліса почала потрошку надкушувати гриба з правої руки і поменшала до дев'яти дюймів.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ. ПОРОСЯ ТА ПЕРЕЦЬ

Аліса побачила, як Лакей-Карась постукав у двері будиночка і передав Лакею-Жабунів лист-запрошення на крокет, та не було зрозуміло, хто запрошує: Королева чи Герцогиня. Коли дівчинка визирнула знову, лакея-Карася вже не було, а Жабун сидів біля дверей. Лакей сказав їй, що всередині страшний шарварок. І справді, гармидер усередині стояв пекельний: хтось верещав, хтось чхав, і час від часу чувся оглушливий брязкіт, наче там били посуд.

У кухні Аліса побачила Герцогиню, яка бавила немовля; кухарка помішувала юшку у величезному казані. Аліса чхала, бо юшка була переперчена. Герцогиня і немовля теж чхали. Не чхали в кухні лише двоє: кухарка та дебелий, з усмішкою від вуха до вуха, кіт, який сидів на припічку. Аліса запитала, чому кіт такий дурноспіх. Герцогиня пояснила, що це тому, що він — чеширський: коти із графства Чешир сміються на весь шир.

Кухарка зняла з вогню казан і заходилася шпурляти чим попало в Герцогиню та немовля: кочергою, щипцями, блюдцями. Потім Герцогиня швиргнула немовлям до Аліси, а сама пішла збиратися до Королеви на крокет. Аліса скрутила немовля у вузол, міцно схопила за праве вушко та ліву ніжку (щоб не розкрутилося), і вийшла з ним на

свіже повітря. Немовля рохкало, й Аліса виявила, що це найсправжнісіньке поросля! Дівчинка відпустила його, а потім довідалася в Чеширського Кота дорогу до Капелюшника і Шаленого Зайця. Кіт сказав, що сьогодні зустрінеється з Алісою на грі у крокет у Королеви.

Дівчинка вирушила у бік Шаленого Зайця. До нього довго йти не довелося: садиба, яку вона невдовзі побачила, належала, безперечно, йому, бо два димарі на даху виглядали, як заячі вуха, а дах був накритий хутром. Садиба була такою великою, що Аліса за допомогою гриба збільшилася двох футів.

Стислий переказ скорочено, автор: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

РОЗДІЛ СЬОМИЙ. БОЖЕВІЛЬНЕ ЧАЮВАННЯ

Перед будинком був виставлений стіл, за яким пили чай Шалений Заєць та Капелюшник. Між ними спав Сонько-Гризун, правлячи їм за подушку. Аліса сіла за стіл без запрошення, а Шалений Заєць запропонував їй вина, якого на столі не було. Капелюшник запитав, чим крук схожий на капшук. Відгадки не знали ні Заєць, ні Капелюшник.

Капелюшник мав годинник і говорив, що час живий і з ним треба поводитися правильно. Якось Королева хотіла зігнути голову Капелюшнику, від того часу у нього завжди шоста година і він п'є чай.

Шалений Заєць хотів, щоб Аліса розповіла казку. Вона не знала жодної, тому казку розповів Сонько. Коли Капелюшнику була потрібна чиста чашка, усі посунулися на одне місце.

Згодом Аліса встала й подалася геть, за нею зовсім не сумували. Дівчинка подумала: "Скільки живу, дурнішої компанії не бачила!". Раптом у стовбурі одного з дерев вона угледіла двері. Аліса увійшла і знов опинилася у довгому коридорі з тим самим скляним столиком. Тепер вона була мудріша і змогла потрапити в чарівний сад.

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ. КОРОЛЕВИН КРОКЕТ

При самому вході до саду ріс великий трояндовий кущ: троянди на ньому були білі, але троє садівників фарбували їх на червоно, щоб Королева не постинала їм голови. Далі Аліса побачила десятеро вояків із піками. Вони були плоскогруді й прямокутні, з руками й ногами по краєчках. За ними в колоні по двоє крокувало десятеро челядників, розцяцькованих бубнами. Далі, побравшись за руки, ішли парами десятеро королівських дітей і всі — в чирвових серцях. За дітьми виступали гості, здебільшого королі й королеви, і серед них Аліса впізнала Білого Кролика: він то цокотів щось нервовою скоромовкою, то усміхався, коли говорили інші. За гостями йшов Чирвовий Валет. Він ніс королівську корону. А замикали всю цю пишну процесію Король і Королева Сердець.

Королева познайомилася з Алісою, а тоді наказала відтяти дівчинці голову. "Дурниці!" — твердо промовила Аліса на весь голос, — і Королева затихла. Згодом Королева наказала стягти голови садівникам. Нещасних врятувала Аліса, сховавши їх у

квітковий горщик.

Королева запропонувала Алісі пограти у крокет. Поруч з дівчинкою опинився Білий Кролик. Він прошепотів, що Герцогиню засуджено до страти, бо вона нам'яла Королеві вуха.

Під час гри Алісу дивував крокетний майданчик — він був увесь у горбиках та рівчаках; замість куль тут котили живих їжаків; за молотки правили живі фламінго, а вояки, постававши навкарачки, вдавали ворітця. Грати було незручно. Крокетисти били всі разом, не дожидajući своєї черги, і весь час сперечалися й чубилися за їжаків. Невдовзі Королева гасала скрізь, як навіжена, тупотіла ногами й репетувала, щоб комусь відтяли голову.

Аліса хотіла непомітно втекти, і раптом угледіла в повітрі усміх Чеширського Кота. За мить зринула ціла голова. Аліса випустила з рук свого фламінго й почала ділитися враженнями, рада, що знайшовся слухач. Кіт вочевидь вирішив, що голови цілком вистачить, і далі з'являтися не став. За плечима Аліси з'явилися Королева і Король. Королева відійшла, коли Аліса похвалила її гру. А Король хотів, щоб Кіт поцілував його руку. Кіт не хотів цього робити. Король попросив Королеву, щоб кота стратили.

Згодом довкола Кота зібрався цілий натовп з Катом, Королем та Королевою. Кат доводив, що не можна відтяти голову, коли її нема від чого відтинати. Король доводив, що всяк, хто має голову, може її позбутися, і годі молоти дурниці. А Королева доводила, що коли питання не вирішиться швидше, ніж уже, то вона скарає на горло всіх до одного. Аліса раптом сказала, що Кіт належить Герцогині і треба порадитися з нею. Кат побіг по Герцогиню, що сиділа за ґратами. Коли нарешті привели Герцогиню, від голови не лишилося й сліду.

РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ. РОЗПОВІДЬ КАЗНА-ЩО-НЕ-ЧЕРЕПАХИ

Герцогиня зраділа зустрічі з Алісою. Вони відійшли поговорити. Аліса сказала, що коли стане герцогинею, не триматиме на кухні ані перчини, бо, можливо, саме від лютого перцю люди стають такі сердиті. Коли Герцогиня пригорнулася до Аліси, дівчинка не була в захваті. До них підійшла Королева і сказала: "Або щезаєш ти, або твоя голова. І то негайно! Вибирай!". Герцогиня зробила вибір і щезла з очей.

Аліса подалась за Королевою, щоб продовжити гру. Решта гостей, скориставшись із відсутності Королеви, спочивали собі в холодочку, та щойно вона з'явилася і нагадала, що кожна згаяна хвилина коштуватиме їм голови, всі негайно повернулися до гри. Королева і далі сперечалася з гравцями і верещала: "Зітнути йому голову!". За якихось пів години на майданчику не лишилося ні ворітець, ні крокетистів: усі вони, окрім королівського подружжя та Аліси, сиділи під вартою в очікуванні страти.

Королева запропонувала Алісі піти разом з нею до Казна-Що-Не-Черепахи. Король тим часом усіх помилював.

Невдовзі Аліса і Королева надібали Грифона. Він мав відвести Алісу до Казна-Що-Не-Черепахи. Королева вернулася на страту. Грифон говорив, що досі тут нікого ще не страчували.

Казна-Що-Не-Черепаха сидів сумний на прискалку. Підійшовши ближче, Аліса

почула його зітхання. Він почав оповідати свою історію, як ходив до морської школи. Аліса весь час його перебивала і допитувалася. Казна-Що-Не-Черепаха розповідав, як вивчав чотири дії матимачухи: добивання, відбивання, вноження і обділення. Грифон попросив розказати про забави у школі.

Стислий переказ скорочено, автор: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ. ОМАРОВА КАДРИЛЬ

Казна-Що-Не-Черепаха розповів про омарову кадрили, для якої треба шикуватись у дві лави на березі: моржі, черепахи, лососі і так далі. Кожен у парі з омаром. Пари ступали два кроки вперед, підходили до партнера, мінялися омарами. Тоді жбурляли омарів у море, пливли по них, крутили в морі сальто-мортале, знову мінялися омарами, поверталися на берег.

Казна-Що-Не-Черепаха і Грифон вирішили показати декілька па. Вони поважно закружляли довкола Аліси, а дівчинка була щаслива, коли танець нарешті скінчився.

Згодом Аліса заходила оповідати про свої пригоди, відколи вперше побачила Білого Кролика. Дівчинці довелося продекламувати кілька віршів, хоч їй це зовсім не подобалося. Раптом здалеку несподівано долинув крик: "Суд починається!"

РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ. ХТО ВКРАВ ПИРІЖКИ

Король з Королевою сиділи на троні в оточенні всілякого птаства та звірини, а також цілої колоди карт. Попереду під охороною двох вояків стояв, закутий у кайдани, Чирвовий Валет, а поруч із Королем — Білий Кролик. Посеред судової зали красувався стіл, а на ньому — повний таріль пиріжків із фруктами. У Аліси аж слинка потекла.

Суддею був Король. Було і дванадцяттеро присяжних, які записували свої імена, щоб до кінця суду не забути. Аліса бачила, що вони писали слово "пришелепкуваті". Зачитали звинувачення: Краля Чирвова спекла пиріжки і рулет, які Чирвовий Валет украв. За першого свідка був Капелюшник. Він з'явився з чаєм і хлібом з маслом. Король звелів йому скласти свідчення. Капелюшник хвилювався, переступав з ноги на ногу, кидаючи тривожні погляди на Королеву, і зопалу замість хліба надкусив чашку.

Тієї ж миті Аліса почала рости. Першим її бажанням було встати і вийти із зали, але потім вона вирішила, що сидітиме доти, доки їй вистачить місця на лаві.

Капелюшник говорив якісь нісенітниці, а Короля це нервувало, і він пригрозив йому карою на горло. Сердега Капелюшник випустив із рук чашку з чаєм та хліб з маслом і впав на одне коліно. Він сказав: "Я бідний неборака, ваша величносте". "Ти бідний, бо дурний", — хмикнув Король. Тут одна з морських свинок заплодувала, і її негайно придушили судові виконавці. Король сказав, що Капелюшник може йти. Капелюшник чкурнув. Королева наказала зітнути йому голову на виході. Але за ним уже й слід прохов.

Наступним свідком виявилася Герцогинина кухарка. В руці вона тримала коробочку з перцем. Ще до її появи в залі Аліса здогадалася, хто зараз увійде: всі, хто сидів біля дверей, почали дружно чхати. "Складай свої свідчення!" — наказав Король.

"Не буду!" — відказала кухарка. Король збентежено глянув на Білого Кролика. Той сказав, що треба зробити перехресний допит. Король схрестив руки на грудях і спитав густим басом: "З чого печуть пиріжки?". "Переважно з перцю", — відповіла кухарка. "З меляси", — озвався Сонько. Поки виганяли Сонька-Гризуну, кухарка зникла. Наступним свідком оголосили Алісу.

РОЗДІЛ ДВНАДЦЯТИЙ. СВДЧИТЬ АЛІСА

Вона підхопилася так рвучко, що подолом спідниці змела з лави всіх присяжних просто на голови публіці, а потім заходилася їх збирати. Дівчинка сказала, що по суті справи їй нічого не відомо.

Аліса вже виросла так, що могла легко зазирнути до табличок присяжних. Король сказав, що за законом, особам заввишки в одну милю і вищим, слід покинути судову залу. Аліса сказала, що не вийде.

Білий Кролик сказав, що є ще лист, написаний підсудним. Але цей лист виявився віршем. Та й почерк не належав Валетові. "Він, певно, підробив чужу руку", — вирішив Король. Валет сказав, що не писав вірша. А Білий Кролик прочитав:

*Я знаю від них, що ви в неї були
Йї сказали про всіх навпростець.
Вважає вона, що я гідний хвали,
З мене поганий плавець.
Він їм передав, що я не пішов
(Ми знаємо, звідки й куди):
Якщо вона справу порушить ізнов,
То вам не минути біди.
Я дав їй один, вона йому — два,
А ви нам, здається, три...*

Аліса зрозуміла, що вірш абсурдний і сказала, що у вірші ані крихти глузду. Розтлумачити його не заохотився ніхто.

Король "зачепився" за слово "поганий плавець", бо Валет був картонний. Тоді слова "Я дав їй один, вона йому — два" Король пояснив, як роздавання Валетом пиріжків присяжним. А слова "Ще доки на неї дур не найшов..." пояснив як такі, що стосуються Королеви. Вона ж сказала, що спершу має бути страта, а тоді вирок. "Нісенітниця! Як могло вам таке прийти в голову!" — голосно вигукнула Аліса. Тоді Королева наказала стратити і Алісу. Дівчинка на той час уже виросла до своїх звичних розмірів і назвала усіх простою колодою карт. Тут раптом усі карти знялися в повітря й ринули на неї. Аліса почала від них відбиватися і... побачила, що лежить на березі, поклавши голову сестрі на коліна, а та обережно змахує їй з обличчя сухі листочки. Сестра розбудила Алісу. Дівчинка стала переповідати сестрі все-все, що їй запам'яталося з незвичайних пригод.

Коли вона скінчила, сестра поцілувала її, мовивши: "Що й казати, моє золотко, сон і справді дивний. Але вже вечоріє — біжи-но пити чай". Аліса підвелася і щодуху побігла додому, не перестаючи дивуватися, який же чудовий їй наснився сон. А сестра так і

залишилася сидіти, підперши голову рукою. Вона сама поринула в сон. І найперше наснилася їй сама Аліса. Усе довкола стало оживати й повнитися чудернацькими істотами з Алісиного сну: пробіг Білий Кролик, з'явилася Миша, дзенькали чашки Шаленого Зайця та його приятелів, верещала Королева, дитина-порося чхала на колінах у Герцогині, чувся Грифонів крик, порипування Ящурового пера, схлипував Казна-Що-Не-Черепак...

Отак сиділа вона, приплющивши очі, й майже вірила у країну чудес. А далі вона уявила собі, як її мала сестричка стане колись дорослою жінкою, збере довкола себе інших дітей і засвічуватиме їм оченята своїми незвичайними оповідями. Можливо, розповідатиме вона їм і про Країну Чудес, що наснилася їй багато років тому, пам'ятаючи своє власне дитинство і щасливі літні дні...

Стислий переказ скорочено, автор: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу